



Nucli històric; Can Companyó ; Plaça de l'Ajuntament; Hort de la rectoria

Alella

Ubicació

Comarca: Maresme

Lloc/Adreça: Alella

Coordenades:

Latitud: 41.49386

Longitud: 2.29482

UTM Est (X): 441138

UTM Nord (Y): 4593823

Classificació

Número de fitxa 08003 - 286

Àmbit: Patrimoni immoble

Tipologia Jaciment arqueològic

Estil / època: Antic Romà Medieval Modern Contemporani

Segle I-XX dC

Estat de conservació Regular

Notes de conservació: Parcialment destruït en les àrees afectades per obres.
Probablement roman en bona conservació gran part del jaciment.

Protecció Legal

Observacions protecció: ZIA (Catàleg Patrimoni d'Alella - 2010)

Número inventari Si (CCAA 740)

Generalitat i altres inventaris

Accés Fàcil

Ús actual: Residencial

Titularitat Privada

Titular: varis propietaris

Autoria de la fitxa Jordi Montlló Bolart

Descripció

El nucli històric d'Alella comprèn l'espai des d'on originàriament s'ha establert i evolucionat la població no dispersa del municipi. L'àrea inclou diversos edificis de valor històric i arquitectònic que responen també a l'interès i valoració des del punt de vista arqueològic. En destaca l'església parroquial de Sant Feliu (BCIN, BOE 29/06/1985), amb part de l'edifici d'estil romànic i documentada ja l'any 993 i les masies d'època moderna de Can Lleonart, Can Companyó, Cal Barquer o Ca la Librada, totes elles amb documentació de la seva existència, havent estat l'edifici possiblement reformat, des dels segles XIV.

L'any 1973 es publicà l'aparició de materials romans al subsòl de Can Companyó (Ed. rev. Alella, 1973, p. 3), notícia confirmada l'any 1975 per Salvador Artés, propietari de la finca (GALERA; ARTÉS 1975, p.22-23). Marta Prevosti també recull la informació, esmentant la localització, durant unes obres en l'eixida de la casa, de ceràmiques romanes i d'un as de Vespasià o Titus, amb l'anvers gastat i el revers amb la llegenda "...S.C" (PREVOSTI 1981, p.245). La Carta Arqueològica d'Alella (1987) assenyala que, durant la realització de la mateixa, Salvador Artés en negà l'aparició.

Durant la revisió del Catàleg del Patrimoni Arqueològic d'Alella (2004) Josep Fluxà, aficionat d'Alella, informà de la localització i destrucció parcial d'un mur d'època romana durant les obres de construcció del soterrani de l'escenari de l'Hort de la Rectoria. El mur, del qual en roman part en el subsòl de l'actual aparcament, estava situat a l'entorn d'1,5 m de fondària i ubicat en diagonal respecte l'actual escenari, en sentit sud est - nord oest. El Sr. Fluxà, en realitzà un croquis i sol·licità el trasllat de les terres a Can Magarola, on, juntament amb altres, aficionats, la van garbellar. Entre els materials hi va aparèixer una moneda romana, una d'ibèrica i una d'indeterminada, ceràmica romana (l'equip que revisava el catàleg va poder veure fragments de "dolium", d'àmfora local i d'"opus signinum" a la Masia-Museu de Can Magarola), ceràmica ibèrica i fragments de vidre. També durant la revisió del Catàleg, Josep Font informà de l'aparició de diverses restes. A mitjan de la dècada de 1980, durant la instal·lació de serveis al lateral oest de la Plaça de l'Ajuntament es van seccionar nombroses inhumacions de l'antic cementiri, medieval i/o modern, situat darrera l'absis de l'església. L'any 2000, durant les obres de reforma del carrers del centre urbà, va observar la destrucció d'estructures romanes a la Plaça de l'Ajuntament, a 3 m davant de Cal Barquer, quan es realitzava una rasa per a la col·locació de serveis. S'hi observava l'existència d'un mínim de dues estructures, possibles murs, i una seqüència estratigràfica amb cendres i morter de calç, entre d'altres. A la terrera de l'obra s'hi va localitzar una vora de "dolium" i una base d'una copa de T.S.Hispànica. Les restes apareixien a uns 40 cm de la superfície i fins a 1,5 m de fondària. També s'observà el seccionament de nombrosos murs d'època medieval o moderna al llarg dels carrers Dom Bosco i Rector Desplà i de la necròpolis de la Plaça. Així mateix, es localitzà un pivot d'àmfora tarraconense al mig del Torrent de Vallbona, a l'alçada del carrer Anselm Clavé. J. Font realitzà fotografies de les restes seccionades.

L'any 2002, les obres de reforma del carrer Balmes també van seccionar antigues estructures. En el mateix carrer s'hi va localitzar un fragment de ceràmica decorada en verd i manganès.

El conjunt de restes indica un origen romà per al centre del poble, essent l'àrea de localització de notables dimensions. El jaciment romà pot correspondre a un establiment rural de certa magnitud, si bé cal no descartar la possibilitat de que es tracti d'una vil·la ubicada entre les dues rieres. És possible la continuïtat de l'ocupació de l'indret en l'alta edat mitjana, justificant la construcció de l'església romànica i del nucli medieval.

Observacions:

En les notícies publicades, Josep Font descriu erròniament que el fragment de Terra Sigil·lada localitzat a la Plaça de l'Ajuntament és aretina, ja que la peça és de producció hispànica, com es va comprovar en la revisió el Catàleg del Patrimoni Arqueològic d'Alella (2004).

Història

Notícies històriques de Salvador Artés sobre l'aparició de materials romans al subsòl de Can Companyó, publicades l'any 1975.

Referències orals proporcionades per Josep Fluxà durant la revisió del Catàleg del Patrimoni Arqueològic d'Alella (2004) sobre l'aparició d'estructures romanes a mitjan de la dècada de 1980 a l'Hort de la Rectoria.

Notícies de Josep Font sobre l'aparició d'estructures romanes a la Plaça de l'Ajuntament l'any 2000, publicades l'any 2000 i referències orals del mateix durant la revisió del Catàleg del Patrimoni Arqueològic d'Alella (2004).

Bibliografia

AJUNTAMENT D'ALELLA (2010). Catàleg patrimoni històric, artístic, cultural i mediambiental; dins el Pla d'Ordenació Urbanística Municipal d'Alella.

ARTÉS, Salvador (1964). "Les cases del poble i el creixement de la població", Alella, 39, març.

Carta Arqueològica d'Alella. Inventari del Patrimoni Arqueològic de Catalunya (IPAC). Generalitat de Catalunya, 1987.

FONT, J. (2000). Cartes al director, Alella, 248, abril 2000 p.7.

FONT, J.(2000). "Patrimoni arqueològic vs obres urbanes: Alella, un cas més", Alella, 251, octubre - novembre 2000, p. 21-23.

FONT, Josep (2004). Catàleg del patrimoni arqueològic d'Alella. Inèdit.

GALERA, Lluís i ARTÉS, Salvador (1975). "Notes històriques de la parròquia de Sant Feliu d'Alella". Alella, pàg.. 22 i 23.

PREVOSTI, Marta (1981). "Cronologia i poblament a l'àrea rural de Baetulo". Museu de Badalona. Badalona, pàg.. 245 i 246.

REVISTA ALELLA(1973). "Alella mil anys enrere", Alella núm. 132-133, març - abril de 1973, pàg. 3. Editorial.

